

2. dokumentum

AZ EGYESÜLT NEMZETEK MENEKÜLTÜGYI FŐBIZTOSÁNAK HIVATALA

A Magyarországi Menekültek Ügyének Koordinációs Albizottsága

ÖSSZEFOGLALÓ JEGYZŐKÖNYV AZ ELSŐ ÉRTEKEZLETRŐL,
melyet a Nemzetek Palotájában tartottak Genfben, 1956. november 20-án, kedden.

ÖSSZEFOGLALÓ JEGYZŐKÖNYV

A munka szorítása miatt és annak érdekében, hogy az értekezletek jegyzőkönyveit gyorsan ki lehessen osztani, nem készül ideiglenes összefoglaló jegyzőkönyv a Koordinációs Albizottság üléseiről. Felkérjük a képviselőket, hogy tájékoztassák Pinegar úr irodáját az esetleges súlyos eltérésekről, amelyek javítást igényelnek, mely esetekben helyesbítés lesz kiadva. Az Albizottság üléseiről készülő összefoglaló jegyzőkönyveket megkapják mindazok az ügynökségek, amelyek képviseltették magukat a fő koordinációs bizottság 1956. november 13-i ülésén.

JELEN VAN

PINEGAR úr (elnököl)

Amerikai Egyesített Elosztási Bizottság [AJDC] – ELFENBEIN úr, JAFFE úr

Európai Migráció Kormányközi Bizottsága – STANSBY úr, WILSON kisasszony

Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága – BORSINGER úr, MATHEZ asszony

Vöröskereszt Társaságok Ligája – HANTCHEF úr

Országos Katolikus Jóléti Konferencia – St. JOHN úr

Menekültekért Dolgozó Önkéntes Szervezetek Állandó Konferenciája – JORDAN úr

Egyesült Államok Menekült Programja – BRYAN úr

Egyházak Világtanácsa – CHANDLER úr

Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának Hivatala – PINEGAR úr, WRIGHT úr,
DEFRATES úr, McCOY úr

Egyesült Nemzetek összekötő tisztviselője – OBEZ úr

PINEGAR úr (Elnök) megnyitotta az ülést bemutatva azokat a képviselőket, akik nem vettek részt a november 13-i szélesebb körű koordinációs megbeszélésen, így Obez urat, az Egyesült Nemzetek Magyarország és a magyar menekültek⁹⁹ segélyezésével kapcsolatban megbízott összekötő tisztviselőjét, Bryan urat, az Egyesült Államok Menekült Programjától, Borsinger urat, a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságától és Jaffe urat, az Amerikai Egyesített Elosztási Bizottságtól. Majd felkérte az Ausztriából éppen visszatért Alexander urat, hogy számoljon be az ottani helyzetről.

ALEXANDER úr elmondta, hogy a menekültek még mindig nagyobb számban érkeznek az országba, mint amennyivel az osztrák hatóságok meg tudnak birkózni, s nyilvánvaló, hogy a hatóságok még nem tartják teljesen ellenőrzésük alatt a helyzetet. A segélyezés ügyét az osztrák kormány mindeddig meglehetősen alacsony szinten kezelte, a Belügyminisztériumnak egy kicsiny részlege viselte a teljes felelősséget. A Belügyminisztérium most tárcaközi bizottságot hozott létre Grubhofer [helyesen Grubhofer] állandó államtitkár-helyettes [államtitkár] vezetésével, amely a jövőben a Minisztériumban fog ülésezni.¹⁰⁰ Az ügy kezelése ennek megfelelően sokkal magasabb szintre került. Az elmúlt két hét fő gyengeségei a szállás és az ellátás terén mutatkoztak, és még nagyon sok teendő maradt. A kormány indokoltan azt állította, hogy az ország keleti részében az egyetlen rendelkezésre álló nagymérvű szálláslehetőséget a régi katonai barakkok jelentik, amelyekben viszont nincsen víz, felszerelés, sőt még ajtók és ablakok sem. Olyan nagy volt azonban a nyomás, hogy szükségképpen fel kellett használniuk ilyen szálláslehetőségeket is. Az elején gyakorlatilag nem volt regisztrációs rendszer. Traiskirchen az első befogadás tábora, amely, ha megfelelőképpen fel van szerelve, mintegy 7000 ember elhelyezésére alkalmas, de amelyben jelenleg csak mintegy 2500 fő van egyszerre elszállásolva. Traiskirchen az a hely,

⁹⁹ A „magyar menekültek” kifejezést később törölték a jegyzőkönyvből.

¹⁰⁰ „Az osztrák szövetségi kormány 1956. november elején Oskar Helmer belügyminiszter elnöklete alatt miniszteri bizottságot alakított a menekültek segélyezésének koordinálására. November 14-én a következő különbizottságokat is létrehozták: 1. Munkabizottság, tagjai: Oskar Helmer szövetségi belügyminiszter, Ferdinand Graf szövetségi hadügyminiszter, Franz Grubhofer államtitkár, Dr. Bruno Kreisky államtitkár; 2. Tartományfőnökök konferenciája, Franz Grubhofer államtitkár elnöklete alatt; 3. A magánsegélyegyletek tevékenységét koordináló bizottság Anton Proksch szövetségig szociális ügyek minisztere és Franz Grubhofer államtitkár vezetésével; 4. Külföldi segélyeket mobilizáló bizottság Dr. Bruno Kreisky elnökségével; 5. Pénzügyi bizottság, amelyet Dr. Eugen Margaretha, az Osztrák Nemzeti Bank elnöke vezetett.” Soós Katalin: „Ausztria és a magyar menekültügy 1956–1957”, *Századok* (132. évf.), 1998. 5. szám, 1019–1028.

ahová a menekülteket irányítják, amikor először a határra érkeznek, és számos válogató misszió ott működik.

A szállítási lehetőségek nem megfelelőek, ami lehetetlenné teszi a menekültek valódi elosztását, és akadályozza az ellátmányok szállítását. Noha az igaz, hogy a Vöröskeresztnek van ellátmánya, sohasem szándékoztak azonban a szállítással foglalkozni, abban reménykedtek ugyanis, hogy a szállítási feladatoknál az osztrák hatóságokra támaszkodhatnak. Ezért nehézségekkel jár az ellátmányoknak a szükséges pontokra való elszállítása. Az áttelepítésekkel kapcsolatban szintén nagy nehézségek vannak a helyi szállítással. A kormány arra kényszerült, hogy decentralizálja a műveletet, és a tartományi kormányok felkérését kaptak, hogy azonnal vegyenek át menekülteket az egyes tartományok lakosságszámának megfelelő arányban, függetlenül attól, hogy milyen szálláslehetőségek állnak rendelkezésükre. Bécsben senkinek sincs világos képe arról, milyen szálláslehetőségek állnak rendelkezésre országszerte. A becslések szerint a szövetségi táborokban mintegy 3000 szálláshely áll rendelkezésre. Valószínűleg szükségesnek fogják találni, hogy olyan barakkokat is használatba vegyenek, amelyeket a közelmúltban adtak vissza katonai célra. Megkeresték az ügyben a Védelmi Minisztériumot, de ott úgy vélekedtek, hogy ez a probléma a Belügyminisztériumra tartozik, és a jelenlegi politikai válságban nagy katonai barakkokat nem lehet kiüríteni.¹⁰¹

Úgy értesült, hogy a Menekültsegélyezési Törvény alapján az Egyesült Államokba történő bevándorlásra való előkészítés két táborban, Wienerneustadtban [helyesen Wiener Neustadt]¹⁰² és Röderben [sic!] fog megvalósulni. Ami az európai országokban való letelepedést illeti, nehéz nyomon követni, hogy a különböző válogató missziók hol tevékenykednek. A regisztráció a holland rendszer számára Traiskirchenben zajlik. A német, belga és angol válogató missziók szintén az országban vannak, de pontos hollétük ismeretlen. Amíg mindezek a válogatási műveletek nem lesznek központosítva, ezek a bizonytalanságok fennmaradnak.

A Főbiztos Hivatalának egyik fő nehézségét a pénzalapokkal való rendelkezés jelenti. A New Yorkban bejelentett hozzájárulást még nem kapták meg. Az osztrák kormány

¹⁰¹ Soós Katalin véleménye szerint „az a benyomásunk, hogy az osztrák kormány egyes politikusaiknak véleményével ellentétben, mégiscsak tartott attól, hogy a magyarországi harci cselekmények áttevődhetnek a szomszédos osztrák államterületre is...” A magyar forradalom kitörése után a bécsi kormányzat intézkedett az osztrák–magyar határ védelméről. 1956. október 24-én harcckészültségbe helyezték a hadsereg egyes alakulatait, és Bécs, Felső-Ausztria és Stájerország körzeteiből gépesített, valamint páncélos egységeket irányítottak Burgenlandba. Más csapatokat a legfontosabb határátkelőhelyek ellenőrzésére rendelték. Október 28-án már mintegy 3000 fős osztrák gépesített alakulat tartózkodott az osztrák–magyar határvidéken. Soós Katalin: *1956 és Ausztria*. Szeged, József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara, 1999, 10.

¹⁰² Város Ausztriában. Alsó-Ausztria egyik legnagyobb városa. Magyarul Bécsújhely.

mindemellett a Főtitkár Hivatalán keresztül jelentős, 500 000 dolláros hozzájárulást kapott, valamint egy 1 000 000 dolláros részletet az Egyesült Államoktól. Közben a Főbiztos Hivatala bejelentette, hogy hozzájárulást küld az osztrák kormányának a barakkok rendbe hozására a Vöröskereszt Társaságok Ligájának pedig ellátmányra. Kiderült, hogy súlyos hiány van ruházatból és mindenféle ágyneműből, és mivel minden Ausztriában elérhető ilyen ellátmányt már összegyűjtöttek, ezeket a cikkeket másutt kell megvásárolni.

HANTCHEF úr (Vöröskereszt Társaságok Ligája) beszámolt arról, hogy De Rougé és Dunning urak jelenleg Bécsben vannak a pontos helyzet tanulmányozása céljából. Azt reméli, hogy a Koordinációs Albizottság következő ülésén bemutathatnak egy jelentést. Boer [helyesen Beer] úr, a Liga képviselője és a segélyakció koordinálója Bécsben beszámolt arról, hogy nagyon szoros együttműködés van a főbiztos képviselőjével, az osztrák hatóságokkal és a különböző önkéntes szervezetekkel. Ahogyan már korábban deklarálták, a Liga az ausztriai menekültek ellátásáért való felelősséget csupán a sürgősségi időszakokra vállalta. Ez önmagában is hatalmas erőforrásokat és szervezést igényel. A menekültek közvetlen szükségleteinek kielégítésére az eredetileg a magyarországi lakosságnak szánt készleteket veszik igénybe. Bizonyos termékekből azonban csak korlátozott mennyiség áll rendelkezésre. Ezért azt remélik, hogy a Boer [Beer] úr által irányított segélyakció felgyorsítása céljából a Bécsben elérhető készletekkel rendelkező összes többi önkéntes szervezet a lehető leggyorsabban válaszolni fog kéréseire. Minden önkéntes szervezet együttműködését igen nagyra értékeli, és felhívja a genfi székhelyeket, hogy utasítsák bécsi képviselőiket, hogy működjenek együtt ebben a tekintetben is.

JORDAN úr (Menekültekért Dolgozó Önkéntes Szervezetek Állandó Konferenciája) úgy véli, hogy elengedhetetlenül fontos világossá tenni, mennyi segélyt kíván a Vöröskereszt kapni. A korábbi állásfoglalások szerint a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának Ligája [helyesen a Vöröskereszt Társaságok Ligája] 10 000 menekült szükségleteiről képes gondoskodni egy hónapig. Ezt később 20 000-re terjesztették ki. A Hantchef úr által az imént bejelentett állásfoglalás szerint pedig a Liga elfogadta, hogy felelősséget vállal a sürgősségi időszakra minden menekült gondozásáért. Egyre valószínűbbnek látszik, hogy a szükséghelyzet elnyúlik, és terveket kell kidolgozni, hogy pénz- és ellátmánysegélyt kapjon a Vöröskereszt, ha hajlandók folytatni a felelősségvállalást hosszabb időre. Másfelől a Vöröskereszt esetleg meg kívánja osztani ezt a felelősséget, vagy bizonyos idő múlva átadni valamely más testületnek. Az Ausztriában lévő önkéntes szervezeteknek, amelyek most felelősséget vállalnak bizonyos csoportokért, tudniuk kell, minek az elvégzésére kérhetik fel őket. Az ellátmánnyal és a szállítással kapcsolatos nehézségek elkerülhetetlenül azt fogják

jelenteni, hogy az ügynökségeket arra kéri majd, hogy bizonyos pontokon kipótolják a hézagokat. Véleménye szerint egy kis létszámú bizottság, mint ez a mostani, különösen alkalmas arra, hogy döntéseket hozzon annak biztosítására, hogy maximális támogatás álljon rendelkezésre maximális létszám számára maximális időre. Nem szabad hagyni, hogy a menekültek csalódjanak a Nyugatban. Ha szükséges, az egész világot fel kell hívni a segítségnyújtásra.

ALEXANDER úr elmondta, a Boer [Beer] úrral Bécsben tartott megbeszélésén megtudta, hogy a Vöröskereszt Társaságok Ligája és a [Vöröskereszt] Nemzetközi Bizottság[a] 20 000 menekült szükségleteire elegendő ellátmánnyal rendelkezik harminc napos időszakra. Ez nem jelentett elkötelezettséget arra, hogy vállalják a menekültek teljes gondozását és ellátását. Az osztrák hatóságok becslése szerint a gondozás és ellátás teljes költsége egy főre egy napra 26 schilling (1 dollár), amiből 8 schilling az élelmiszer költsége, és ebből 4 schillingnyi érték a Vöröskereszt ellátmánya. Továbbra is problémát jelent az ellátmány szétszórása a táborok között. Az osztrák kormány teljes mértékben magára vállalta, hogy gondozást és ellátást biztosít a területén lévő menekülteknek. Az ellátmányok azonban jelenleg nem hozzáférhetőek, és a Vöröskereszt fejenként 4 schillingnyi értékkel segít. A probléma alapvetően inkább a szervezéssel és a szállítással kapcsolatos, és nem azzal, hogy ténylegesen rendelkezésre állnak-e az ellátmányok. A kormány becslése szerint a teljes pénzügyi teher hat hónapra: 3 600 000 dollár. E számla kifizetése érdekében nemzetközi segítségért folyamodtak, és 700 000 dollárt fizettek egy külön számlára, amelyhez reményeik szerint más országok is hozzájárulnak majd.

JORDAN úr hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államoktól kapott 500 000 dollárral és a Vöröskereszt, az USEP és mások által adományozott ellátmány értékével az osztrák kormánynak mintegy 1 500 000 dollár áll rendelkezésére, ami fedezni fogja nagyszámú ember gondozásának költségeit hosszabb időszakra. A jelenlegi helyzetben nem a pénz a legfontosabb probléma, hanem a hatékony szervezés. Nagy szükség lenne egy tapasztalt gazdasági tisztre.

ALEXANDER úr egyetértett azzal, hogy nem a pénzalapok jelentik a fő problémát a közvetlen jövőben. Ha azonban az osztrák kormány nem kap megfelelő nemzetközi támogatást, akkor elkerülhetetlenül csak alacsonyabb színvonalú szállást és gondoskodást fog tudni nyújtani. A kormány megtesz minden tőle telhetőt, hogy megoldja a szervezési problémát, és kétségtelenül fel van rá készülve, hogy gondozást és ellátást biztosítson fejenként 1 dollár értékben.

JORDAN úr hangsúlyozta, hogy a művelet koordinálásának felelőssége a Menekültügyi Főbiztos Hivatalán nyugszik. Noha az osztrák kormánynak adott 500 000 dolláros hozzájárulás nem volt feltételekhez kötve, véleménye szerint a Főbiztos Hivatalának világossá kell tennie, hogy mit vár el a kormánytól. A jelenlegi problémát, amellyel alapvetően az osztrák kormánynak kell szembenéznie és megoldania, az ellátás kérdése jelenti.

PINEGAR úr úgy gondolta, hogy a Bizottság tehet ajánlásokat az UNHCR bécsi képviselője útján. A helyzet olyan gyorsan változik, hogy csak a helyszínen lévők tudnak megfelelő döntéseket hozni.

CHANDLER úr (az Egyházak Világtanácsa) rámutatott, hogy más nézőpontból viszont az UNHCR és az önkéntes szervezetek genfi központjai világosabban láthatják a helyzetnek bizonyos összefüggéseit, mint azok, akik szorosan a helyszíni munkához kötődnek.

ALEXANDER úr úgy vélte, hogy az Albizottságban megfogalmazott nézeteket az értekezletek jegyzőkönyvein keresztül Bécsbe lehetne közvetíteni. A Menekültügyi Főbiztos Hivatala vállalta a felelősséget a művelet koordinálásáért és azért, hogy a szervezés megjavítása érdekében nyomást gyakoroljon az osztrák kormányra. Előrelépést jelentett, hogy a kormány most már sokkal magasabb szinten foglalkozik a helyzettel. Véleménye szerint a koordinációs albizottság fő célja, hogy mindenkinek lehetősége legyen kifejezni véleményét, különösen azokkal a dolgokkal kapcsolatban, amelyek rosszul mennek, vagy amelyeken javítani kell. Egyetértett azzal, hogy elküldjék a jegyzőkönyveket az UNHCR bécsi képviselőjének, és hogy utasítsák őt, hogy valamely elhangzott ajánlás szerint cselekedjen, kivéve természetesen, ha az illető ajánlást az események már túlhaladták. A szállítás és az ellátmány nagy problémáján túl igen hasznos lenne eszmecsere folytatni a szállás problémájáról is. Közös véleményre kellene jutni arról, hogy a jelenlegi helyzetben mi lehetséges és mi nem.

CHANDLER úr úgy vélekedett, hogy az Albizottság világossá tehetné a képviselt csoportok különböző feladatait és felelősségi köreit. Annyi bizonyos, hogy a legnagyobb volumenű ellátmány az Egyesült Államok többletkészletéből származik, amelyet az Egyesült Államok Nagykövetségének kérésére a Vöröskereszt rendelkezésére bocsátottak, hogy a szükségletek szerint felhasználják. A helyzetet azonban bizonyos mértékig bonyolítja a Vöröskereszt és az önkéntes szervezetek számára az a tény, hogy az ellátmányok eredetileg a magyarországi lakosságnak voltak szánva, és a Nemzetközi Vöröskereszt égisze alatt most nagy konvojok mennek Magyarországra. Ezért valamilyen módon tisztázni kell, hogy a jövőben hogyan osszák el a szállítmányokat Magyarország népe és a magyar menekültek között. Továbbá sok országban külön pénzalapokat gyűjtöttek és természetbeni adományokat

küldtek, amelyeket szintén a Vöröskereszt közvetít. Az önkéntes szervezetek így dilemma elé kerültek, hogy vajon a Vöröskereszt bizonyos anyagi forrásokra vonatkozó kéréseit elégítsék-e ki, vagy pedig kiegészítő ügynökségekként működjenek, és betöltsék a réseket egyes helyeken és helyzetekben, ahol különösen nagy hiányok mutatkoznak. Az ügynökségek rendkívül nehéz helyzetbe kerülnének, ha teljesen kimerítenék a birtokukban lévő ellátmányokat azáltal, hogy az elkerülhetetlenül lényegesen lassabban működő hivatalos ügynökség rendelkezésére bocsátanák azokat, és így lehetlenné válna számukra, hogy fellépjenek ilyen külön szükséghelyzetekben. Ez egy alapvető felelősségmegosztási probléma, amely kihat nemcsak az anyagi segítségre, de a válogatással, a letelepítéssel és más feladatokkal kapcsolatos teendőkre is.

BORSINGER úr (a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága) elmondta, hogy az események magyarországi áldozatai érdekében kibocsátott felhívások eredményeként eredetileg gyűjtött készleteket a Vöröskereszt rendelkezésére bocsátották megközelítőleg hatmillió dollár értékben. Abban az időben, amikor a menekültek beáramlása Ausztriába megkezdődött, nem volt lehetséges az ellátmányok Magyarországra juttatása, és a Vöröskereszt az osztrák hatóságok kérésére ezért beleegyezett, hogy ezeket az ellátmányokat a menekültek számára felhasználják. Ezen pénzalapok megosztásának kérdését jelen pillanatban a Liga és a Bizottság [a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága] képviselői Bécsben tanulmányozzák. Egyezményt kötöttek a magyar kormánnyal, amely szabályozza az ellátmányok Magyarországon belüli szétosztását.¹⁰³ A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának fő feladata az ellátmányok Magyarországra juttatása, míg a Vöröskereszt Társaságok Ligája az ausztriai menekültproblémával foglalkozik, együttműködve az UNHCR-rel és az önkéntes szervezetekkel.¹⁰⁴ A Vöröskereszt működésének szószólója a Koordinációs Albizottságban így a Liga képviselője lesz.

Borsinger úr CHANDLER úr kérdésére válaszolva elmondta, túlzottan korai volna arról nyilatkozni, hogy lehetséges-e Magyarországon belül bizonyos közösségeknek szánt ellátmányokat célba juttatni. A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának átadott ellátmányokat

¹⁰³ A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága 1956. november 16-án Bécsben írt alá megállapodást a Magyar Vöröskereszttel, amelyet Puja Frigyes Magyarország bécsi követe a magyar kormány nevében még aznap jogerőre emelt. Lásd Isabelle Vonèche Cardia: *Magyar október vörös zászló és vörös kereszt között. A Nemzetközi Vöröskereszt Magyarországon 1956-ban.* Budapest, socio-typo, 1998, 57. A dokumentumot francia és magyar nyelven közli uo. 161–165.

¹⁰⁴ A Vöröskereszt Társaságok Ligája és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága 1956. november 2-án Genfben kötött szerződést a Vöröskereszt Magyarországra irányuló adományainak kezelésére vonatkozóan. Ezt egészítették ki november 27-én azzal, hogy a magyarországi segélyezésért és annak bécsi előkészítéséért a Nemzetközi Bizottság, míg a magyar menekültek ausztriai segélyezéséért a Liga a felelős. A két dokumentumot francia és magyar nyelven közli uo. 143–151.

a Vöröskereszt alapvető műveleti elve alapján, vagyis megkülönböztetés nélkül és szükségletek szerint osztják szét. Jelenleg nem lehetséges, hogy a Bizottság felajánlja szolgálatait bizonyos szervezeteknek azok ellátmányai Magyarországra juttatásához.

St. JOHN úr kérdésére válaszolva Borsinger úr elmondta, fontos arra emlékeztetni, hogy a Vöröskereszt az osztrák hatóságok kérésére a sürgősségi helyzet első napjaira vállalta a menekültek étellemezését, de nem lett felkérve semmiféle hosszú távú programra, és nem is tervezte azt. Amint a helyzet más módon is megoldható lesz, a Vöröskereszt örömmel visszavonul. Jelenleg nem tudnak messzebb látni az előttük álló hónapnál.

JORDAN úr még egyszer hangsúlyozta, hogy a menekülthelyzet megoldásának nemzetközi felelőssége az UNHCR-re lett bízva. Minden ügynökség készen áll arra, hogy teljes erejéből segítsen, de a probléma súlyosbodott, és parancsolóan szükséges, hogy azonnal széles körű tervek készüljenek. Ami a pénzügyi kérdést illeti, elmondhatja, hogy az AJDC mintegy 800–1000 menekült alapvető szükségleteinek kielégítésére 7000–10 000 dollárt költ hetente. A decentralizálás után a helyzet kétségkívül romlani fog, mivel a menekülteket az ország különböző részeibe küldik szét, ahol nincsenek megfelelő felszerelések, és nagyobb teher fog hárulni az önkéntes szervezetekre. Sok szervezet Ausztriában feláldozza rendes költségvetését, hogy kielégítse a menekültek azonnali szükségleteit, és egyre inkább és egyre sürgősebben szükségük van pénzalapokra. Ezért azt javasolja, hogy az UNHCR nevezzen ki mindenre kiterjedő hatáskörrel sürgősségi segélyezési igazgatót Ausztriába, aki közvetlen kapcsolatban lesz az osztrák hatóságokkal, és szorosan koordinálja a műveletet a helyszínen.

BRYAN úr [USEP] emlékeztetett rá, hogy Vietnamban a Vietminh elől [a Viet Minh területéről]¹⁰⁵ menekültek százezreit nem tudták ellátásban részesíteni, amíg nem valósítottak meg egy hasonló javaslatot. Akkor Brown úr hajtotta végre ezt a feladatot. A felelősséget a jelen esetben valamely nemzetközi testületnek kell vállalnia.

ALEXANDER úr szerint miután néhány politikai kérdést megoldanak New Yorkban, könnyebb lesz látni, hogy mit kell tenni és hatásosabban cselekedni.¹⁰⁶ Átfogó jelentés fog a Közgyűlés elé kerülni, és remélhetőleg erőteljes támogatást nyújtanak majd a kormány-

¹⁰⁵ Azaz Észak-Vietnamból. A Viet Minh a „Liga Vietnam Függetlenségéért” rövidített formája. 1941-ben alapították, hogy kivívják Vietnam függetlenségét Franciaországtól. Vezetését később Ho Si Minh vette át. Japán 1945. augusztusi kapitulációja után a Viet Minh kísérletet tett a hatalomátvételre és kikiáltotta a függetlenséget Franciaországtól. Ezt a közel 10 éven át tartó első indokínai háború követte. A franciák az 1954-es Dien Bien Phu-i csata után tették le a fegyvert. A genfi konferencián, 1954. július 21-én létrehozott megállapodás értelmében felosztották az országot Észak- és Dél-Vietnamra. A Viet Minh 1954. október 11-én vette át az ellenőrzést az északi országrész felett. Észak-Vietnam kommunista állammá alakult.

¹⁰⁶ Így például az Albizottság ülésének napján, 1956. december 20-án Argentína, Belgium, Dánia és az Egyesült Államok határozattervezetet nyújt be az ENSZ Közgyűlés XI. ülészakán a magyar menekülteknek nyújtandó további segítséggel kapcsolatban.

hozzájárulásokat gyűjtő külön pénzalap létrehozására irányuló felhíváshoz. A témát valószínűleg körülbelül egy héttel a magyar belső helyzet megvitatásának lezárását követően fogják tárgyalni. A Menekültügyi Főbiztos Hivatala arra kapott megbízást, hogy hangolja össze a menekültek érdekében teendő lépéseket, és e végből hozzon hatékony intézkedéseket. A nemzetközi közösség véleménye szerint a menekülteknek tartózkodási helyet nyújtó országok kormányainak vállalniuk kell gondozásuk és ellátásuk teljes felelősségét. Bármilyen külső segítség csak tisztán kiegészítő jellegű lehet. Megértik az önkéntes szervezetek nehézségeit, és ezzel összefüggésben az osztrák kormány beleegyezett, hogy visszafizeti az ügynökségeknek az általuk gondozott menekültek költségeit a táborokban biztosított gondozással megegyező áron.

PINEGAR úr biztosította az Albizottságot, hogy minden lépést megtesznek New Yorkban annak érdekében, hogy több pénzügyi támogatást szerezzenek a művelethez,¹⁰⁷ és azt reméli, hogy a következő értekezletig a helyzet a kellő mértékben fog változni ahhoz, hogy néhány döntést meg lehessen hozni. A Tárcaközi Bizottság másnapi ülése Bécsben jobban meg fogja világítani az ügyek állását. Mivel Jordan úr, Alexander úr és Chandler úr mindnyájan visszatérnek ma délután Bécsbe, azt reméli, hogy lehetőségük lesz valamennyi megbeszélést folytatni az UNHCR bécsi képviselőjével az ülés előtt vagy után.

OBEZ úr elmondta, osztja az Alexander úr által az imént kifejezett véleményt, ez az Egyesült Nemzetek jelenlegi hivatalos véleménye.¹⁰⁸ Helyes lenne, ha ez a csoport információkat cserélne és kifejezné érdekltségét bizonyos problémákkal kapcsolatban, de úgy véli, hogy egy ilyen Albizottságnak tartózkodnia kell olyan elvi kérdések megtárgyalásától, amelyeket jelen pillanatban New Yorkban vitatnak meg. A Bizottság véleményét a bécsi munkatársakkal a Menekültügyi Főbiztos Hivatalán keresztül lehetne megismertetni.

ALEXANDER úr Jordan úrnak a koordinátor kinevezésére vonatkozó javaslatára utalva kérte a jelen lévő képviselőket, hogy fejtsék ki véleményüket egy ilyen koordinátor hatáskörének a meghatározására vonatkozóan, és arról, hogy szerintük vajon minden szervezet hajlandó-e elfogadni annak irányítását.

STANSBY úr (az Európai Migráció Kormányközi Bizottságától) azt mondta, hogy az ICEM úgy járul hozzá az ellátás problémájának megoldásához, hogy az emberek elszállításával csökkenti a szükségleteket. Az európai és a tengerentúli országok válasza azt

¹⁰⁷ 1956. november 29-én Az ENSZ főtitkára és menekültügyi főbiztosa újra a tagállamokhoz és a szakosított intézményekhez folyamodik a magyar menekülteknek nyújtandó támogatással kapcsolatban.

¹⁰⁸ Ezt a mondatot később a jegyzőkönyvből törölték, és a következővel helyettesítették: „OBEZ úr elmondta, hogy osztja Alexander úr imént kifejtett nézeteit.”

eredményezte, hogy a mai napig 7500 személy már elhagyta Ausztriát. Noha a Bizottság munkáját megkönnyítené, ha a válogatás központilag menne végbe, az osztrák kormány különböző válogató missziókat kért fel, hogy a határ teljes térségében tevékenykedjenek, és az ICEM olyan segítséget ad a misszióknak, amelyet ilyen körülmények között adni tud. Amióta október 28-án megkezdődött a menekültek áramlása, összesen 7478 személyt szállítottak el a következő célállomásokra: Belgium – 1800 fő, Franciaország – 241 fő, Németország [Németországi Szövetségi Köztársaság] – 716 fő, Hollandia – 1359 fő, Svédország – 348 fő, Svájc – 2569 fő, Egyesült Királyság – 445 fő. Az Egyesült Államokba kivándorló menekültek felkészítése az USEP által felállított, a repülőtér melletti táborban, valamint Rördenben [sic!] megy végbe. Az Egyesült Államokba menő első légi járat az előző napon indult. Az ICEM 1000 főt lesz képes elszállítani naponta.

WILSON kisasszony hozzátette, hogy a helyi közlekedésre nehezedő nyomás enyhítése érdekében kérte a kormány, hogy a válogató missziók látogassanak a határövezetbe. A Bizottság megtesz minden tőle telhetőt, hogy biztosítsa az áttelepítésre vonatkozó egyéni kérelmek figyelembe vételét. A Bizottság arra is felkészült, hogy segítsen azon menekültek szállításában, akik később vissza kívánnának térni Ausztriába, és az osztrák hatóságok szóbeli beleegyezésüket adták, hogy 18 hónapos időszakon belül visszafogadják az ilyen személyeket. A Magyarországról jött menekültek befogadására vonatkozó kormányfelajánlások mintegy 30 000 főre rúgnak, de nem várható, hogy minden felajánlást betöltenek, noha a legtöbb kormány nem kötötte feltételekhez a felajánlásait.

PINEGAR úr azt javasolta, hogy a koordinátor kinevezésével és az egyes ügynökségek felelősségi körének a meghatározásával és azok finanszírozásával kapcsolatos kérdéseket a következő ülésen vitassák meg, amikor több információ áll majd rendelkezésre.

PINEGAR úr javaslatára elfogadták, hogy az Albizottság minden kedden délelőtt 10 órától ülésezzen.

United Nations – Archives and Records Management Section (UNARMS): Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, Co-ordinating Sub-Committee on the Question of Refugees from Hungary, Summary record of the first meeting held at the Palais des Nations, Geneva, 20 November 1956, restricted (1956. november 21.). UN-S-445-0198-5.